

ผลการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐาน
ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

THE EFFECTS OF ANALYTICAL READING SKILL DEVELOPMENT
OF MATTHAYOMSUKSA 5 STUDENTS
USING CONCEPT-ORIENTED READING INSTRUCTION AND GRAPHIC ORGANIZER

พิมพ์พิมล มั่นกุง* และ วิลไอรณ์ วิชญาววัฒน์

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ประเทศไทย

Pimpimon Mankung* and Wilaiporn Witchayawat

Curriculum and Instruction, School of Education, University of Phayao, Thailand

*E-mail: phimphimon04194@gmail.com

Received: 31-07-2023

Revised: 11-08-2023

Accepted: 06-10-2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.5466 หรือเท่ากับร้อยละ 54.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.5 ที่ตั้งไว้ 2) ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การอ่านเชิงวิเคราะห์ การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ผังกราฟิก

ABSTRACT

This research aimed to: 1) develop lesson plans for analytical reading utilizing Concept-oriented reading instruction combined with graphic organizers for Matthayomsuksa 5 students, 2) compare the analytical reading skills of students before and after implementing instructions using Concept-oriented reading instruction and graphic organizers, and 3) investigate the students' satisfaction towards Concept-oriented reading instruction combined with graphic organizers. The sample group used in this research consisted of 39 Matthayomsuksa 5 students in the first semester of the 2023 academic year, selected through simple random sampling using classroom as the sampling units. The research tools include: 1) lesson plans on analytical reading, 2) analytical reading skills assessment test, and 3) student satisfaction questionnaire regarding Concept-oriented instruction combined with graphic organizers to enhance analytical reading skills. Statistical analysis methods included mean, standard deviation, and paired sample t-test.

The findings of this study indicated that: 1) the development of lesson plans for analytical reading, utilizing Concept-oriented reading instruction with graphic organizer for Matthayomsuksa 5 students, obtained an effectiveness index (E.I.) of 0.5466, which was equal to 54.66% higher than the preset criterion of 0.5. 2) The students' analytical reading skills were higher after implementing Concept-oriented reading instruction combined with the use of graphic organizer at the statistical significance level of .05, and 3) the students' satisfaction towards learning using Concept-oriented reading instruction combined with graphic organizer was at a high level.

Keywords: Analytical Reading, Concept-oriented Reading Instruction, Graphic Organizer

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากและรวดเร็วเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ดังนั้นการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในฐานะเครื่องมือในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจไขความรู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันทำให้ผู้อ่านไปสู่โลกแห่งข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับ (Chatputtichai, 2016) ที่กล่าวว่า การที่โลกเราก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การอ่านดูเหมือนเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การอ่านมีความสำคัญ และมีบทบาทในชีวิตความเป็นอยู่ของคนเรามากกว่ายุคสมัยที่ผ่านมาหลายเท่า ถ้าจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า โลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการอ่าน และการทำทนายภูมิปัญญา คงไม่เกินความจริง ดังนั้นการสอนการอ่านในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องเน้นพัฒนาการอ่านควบคู่กับการพัฒนาการคิด การวิเคราะห์ การตีความ เพื่อช่วยเพิ่มความรู้และประสบการณ์ หากปราศจากการคิด การอ่านย่อมไร้ประสิทธิภาพ ดังนั้นทักษะการอ่านที่จำเป็นในปัจจุบัน คือ ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สอดคล้องกับ (Nunark, 2007) ที่กล่าวว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นการอ่านระดับสูงที่ต้องใช้การพิจารณาแยกแยะรายละเอียด แยกแยะหาเหตุผล ส่วนดีส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ การหาแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

แม้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะให้ความสำคัญกับการสอนอ่าน โดยเฉพาะการอ่านเชิงวิเคราะห์เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้จากการอ่านมาพัฒนาตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับมัธยมศึกษา ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ ท 1.1 สาระการอ่าน ระดับโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม ปีการศึกษา 2558 - 2564 มีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับภาคทั้ง 7 ปี ซึ่งข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (National Institute of Educational Testing Service (Public organization), 2022) ได้ประกาศรูปแบบข้อสอบและจำนวนข้อสอบในแต่ละรายวิชา (Test Blueprint) ในส่วนของสาระการอ่านระบุว่า ใช้ตัวชี้วัดในสาระการอ่านทั้งหมด 5 ตัวชี้วัดในการออกข้อสอบ ได้แก่ ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์ และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านและประเมินค่า เพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ

ภายในเวลาที่กำหนดและท.1.1ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่างๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน ซึ่งทั้ง 5 ตัวชี้วัดนี้เป็นตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังนั้น ผลการทดสอบระดับชาตินี้บ่งบอกได้ถึงการศึกษาที่นักเรียนยังขาดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์จึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนยังต่ำกว่าระดับภาค

สำหรับปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ พบว่า การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (Concept-Oriented Reading Instruction) หรือ CORI เป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นกระบวนการกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้าง มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดโดยอาศัยกลยุทธ์การอ่านแบบต่าง ๆ เพื่อหาแนวคิด และประเด็นสำคัญของเรื่อง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สังเกตและสำรวจตนเอง 2) ค้นคว้า 3) ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา และ 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับ (Jaisomwang & lamjinda, 2023) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ (CORI) ร่วมกับกลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอส (SQP2RS) ผลการวิจัยพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากสื่อออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับกลวิธีเอสคิวพีทิวอาร์เอสสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

นอกจากการนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มาพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาผนวกร่วมด้วย ซึ่งเป็นเทคนิคที่พัฒนาจากโครงสร้างความคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย สอดคล้องกับ (Sribudda, 2018) ได้ศึกษาผลการใช้ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถ การอ่านเชิงวิเคราะห์ และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทย ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยการใช้ผังกราฟิกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนแบบผังกราฟิกเป็นรูปแบบ การสอนที่ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดทุกแง่มุม ประกอบด้วยขั้นตอนของการพิจารณาแยกแยะประเด็นย่อย การหาข้อมูล ในแต่ละส่วนย่อย การพิจารณาความสัมพันธ์ของ ข้อมูล การรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ ในการตัดสินใจ และสรุปอย่างเหมาะสม ช่วยให้ ผู้เรียนมีความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ทั้งยังจัดระบบข้อมูลแนวคิดการใช้คำ รูปแบบ และแผนภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนสร้างความจำระยะยาว

กล่าวโดยสรุป การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ทำให้ผู้เรียนรู้จักเป้าหมายของการอ่าน เลือกบทอ่านที่สนใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนซึ่งหนึ่งในนั้นมีขั้นตอน การทำความเข้าใจและการวิเคราะห์เนื้อหาเป็น ขั้นตอนที่สามารถนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผัง กราฟิกมาผนวกร่วมได้ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัด

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมุ่งเน้นพัฒนาการอ่านเพื่อความเข้าใจ ช่วยให้ผู้เรียนจัดระเบียบของข้อมูล ประมวลความรู้ได้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด การวิเคราะห์ การทำวิจัยครั้งนี้จึงนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกก่อนและหลังเรียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ทำให้สามารถเข้าใจรายละเอียดของเรื่อง พิจารณาแยกแยะองค์ประกอบทุกแง่มุม จุดมุ่งหมายของผู้เขียนวิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่ได้

2. ครูได้แนวทางสำหรับการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบผังกราฟิกในระดับชั้นอื่น หรือนำไปประยุกต์ใช้ใน

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

3. โรงเรียนได้แนวทางในการยกระดับทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

บททวนแนวคิด

1. การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์

ได้แนวคิดมาจากการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-based Instruction) การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์มุ่งเน้นสาระ หัวข้อ มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องในมุมมองแบบบูรณาการ เพิ่มแรงจูงใจในการอ่าน (Guthrie et al., 2004) กล่าวว่า ขั้นตอนการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สังเกตและสำรวจตนเอง (Observe and personalize) เป็นขั้นตอนที่ครูทำการกระตุ้นแรงจูงใจในการอ่านของนักเรียน นักเรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายการอ่าน และสำรวจความรู้เดิมของตนเองเพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่านในขั้นนี้จะช่วยเสริม และกระตุ้นความอยากรู้ของนักเรียน 2) ค้นคว้า (Search and retrieve) ครูแนะนำกลวิธีการสืบค้นความรู้ เพื่อให้ นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ทำความเข้าใจบทอ่านได้ 3) ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์เนื้อหา (Comprehend and integrate) เป็นขั้นตอนลงมืออ่านเนื้อหา นักเรียนรู้กลวิธีการอ่านเพื่อนำมาวิเคราะห์ตีความ ประเมินค่า เนื้อหาสาระของบทอ่าน 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Communicating to others) เป็นขั้นที่นักเรียนเอาความรู้ที่ได้รับจากการอ่านนั้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น และครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน ครูอาจใช้วิธีการจัดอภิปราย เพื่อให้นักเรียนได้พูดคุยกัน จะทำให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ได้ดี

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิก

เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้ผนวกกับการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ในขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ดังที่ (Dachakupt, 2001) กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นแบบของการสื่อสารเพื่อใช้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจง่าย กระชับ กะทัดรัด ชัดเจน ได้มาจากการนำข้อมูลดิบหรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาจัดทำข้อมูล ต้องใช้ทักษะการคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภท ลำดับ การใช้ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย การสรุป เป็นต้น เมื่อได้ข้อมูลที่ทำมาแล้ว จากนั้นจะมีการเลือก และสร้างผังกราฟิกที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่นำเสนอต้องการ ในงานวิจัยนี้ ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภทให้นักเรียนได้เลือกใช้ โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาประเภทของผังกราฟิก ประกอบการพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชา มาตรฐาน ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ ดังนี้

- 1) ผังความคิด (Mind Map) ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน สร้างขึ้นโดยการเขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์หลัก กิ่งกลางหน้ากระดาน เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์รองที่สัมพันธ์กันกับมโนทัศน์หลักกระจายออกไปรอบ ๆ เขียนหรือวาดภาพมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กับมโนทัศน์รองแตกออกไป โดยเขียนข้อความไว้บนเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ
- 2) ผังมโนทัศน์ (Concept Map) เป็นผังที่แสดงความคิดรวบยอดใหญ่

ไว้ตรงกลาง และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่กับมโนทัศน์ย่อยเป็นลำดับชั้นด้วยเส้นเชื่อมโยง 3) ผังลำดับขั้นตอน (Sequential Map) เป็นผังลำดับขั้นตอนหรือกระบวนการต่าง ๆ 4) ผังแมงมุม (Web Diagram or Spider Map) ผังรูปแบบนี้ใช้แยกแยะองค์ประกอบของข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหญ่กับมโนทัศน์ย่อยอย่างเป็นลำดับชั้น 5) ผังแบบขั้นบันได (Time Ladder Map) เป็นแผนภูมิแสดงลำดับขั้นตอนของสิ่งต่าง ๆ หรือกระบวนการต่าง ๆ 6) ผังแสดงความสัมพันธ์ (Matrix Diagram) แผนผังแบบนี้ใช้แสดงข้อมูลของชนิด และความสัมพันธ์ที่สำคัญซึ่งกำหนดไว้เป็นแนวตั้ง และแนวนอนได้แก่การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่าง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผล และลำดับเวลา เป็นต้น บรรจุในตารางสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ได้ชัดเจน โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสาธิต ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) ผู้สอนนำเสนอตัวอย่างผังกราฟิก 1.2) ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ และอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของผังกราฟิก รวมทั้งขั้นตอนกระบวนการสร้างผังกราฟิก 2) ขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 2.1) ผู้สอนตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการวิเคราะห์ 2.2) ผู้เรียนแบ่งกลุ่มสร้างผังกราฟิกเพื่อค้นหาคำตอบ โดยผู้สอนคอยให้คำแนะนำ และ 3) ขั้นสะท้อนคิด ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเปรียบเทียบผังกราฟิกระหว่างกัน และอธิบายถึงเหตุผลในการตัดสินใจเลือกผังกราฟิกให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

3. การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์
เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง ผู้เรียนสังเกตบทอ่านเพื่อกำหนดเป้าหมายในการอ่าน และสำรวจความรู้เดิมของตนเอง เพื่อเชื่อมโยงทำความเข้าใจบทอ่าน

ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้า ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการทำความเข้าใจบทอ่าน

ขั้นตอนที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหา อ่านเนื้อหาเพื่อนำมาวิเคราะห์ ตีความ ประเมินค่า ซึ่งในขั้นตอนนี้ได้นำผังกราฟิกมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยการวิจัยนี้ได้เลือกผังกราฟิก 6 ประเภท ที่เหมาะกับเนื้อหาสาระวิชา มาตรฐาน ตัวชี้วัดของวิชาภาษาไทย ของระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ ผังมโนทัศน์ ผังความคิด ผังลำดับขั้นตอน ผังแมงมุม ผังแบบขึ้นบันได และผังแสดงความสัมพันธ์ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นสาธิต และขั้นจัดการเรียนรู้ด้วยผังกราฟิก

ขั้นตอนที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนนำผลการอ่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมชั้น และครู เพื่อสรุปประเด็นสำคัญของบทอ่าน ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการรวมชั้นสะท้อนคิดจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกและขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ เข้าด้วยกัน เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ใช้วิธีการเดียวกัน และมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน

4. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่อง สำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ดังที่ (Susarot, 2010) กล่าวว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ การจัดลำดับเหตุการณ์เป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อหาความจริง ความสำคัญ และแก่นแท้ของเรื่อง นำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์ ได้ถูกต้อง ในงานวิจัยครั้งนี้จะมุ่งให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน พินิจพิจารณาแยกแยะอย่างละเอียดให้เห็นว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยแยกแยะหาเหตุผล ส่วนดี ส่วนบกพร่อง จุดมุ่งหมายของผู้เขียน วิธีการนำเสนอ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และสามารถประเมินหรือตัดสินคุณค่าของเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

สมมติฐาน

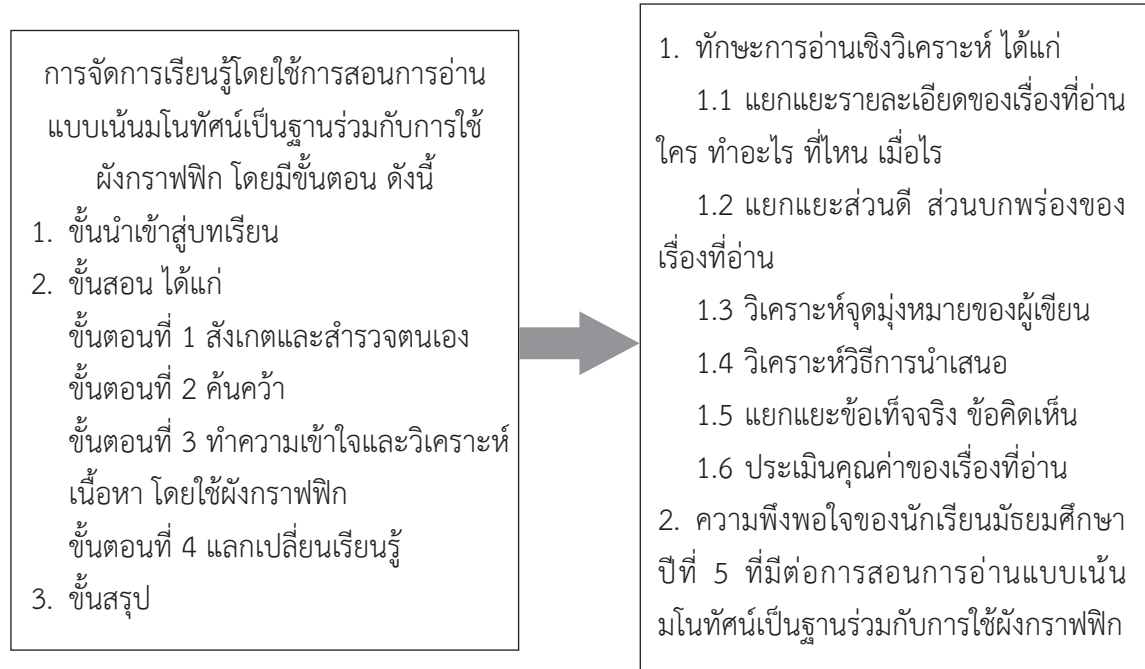
1. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อยู่ในระดับมาก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ปีการศึกษา 2566 จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 7 ห้องเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 230 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง เวลาเรียน 10 ชั่วโมง โดยคัดเลือกสื่อที่จะนำมาเป็นบทอ่านตามตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของชั้น ม.4-ม.6 ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้มาใช้

ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ การอ่านเรื่องสั้น, การอ่านโฆษณา, การอ่านบทความ, การอ่านวรรณคดีในบทเรียน และการอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล นำผลการประเมินแผนการจัด การเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเป็นคะแนนที่คำนวณจากแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51-5.00 ($\bar{X} = 4.87$, $S.D. = 0.17$)

2. แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยบทอ่าน 8 บทอ่าน ที่ครอบคลุมบทความ โฆษณา เรื่องสั้น วรรณคดีในบทเรียน และวรรณกรรมพื้นบ้าน เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ผ่านการพิจารณาแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเชียงของวิทยาคม จำนวน 37 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ค่าสถิติรายข้อ เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ จำนวน 20 ข้อ ได้แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์แบบปรนัยชนิดเลือกตอบที่ผ่านเกณฑ์มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.32-0.78 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.23-0.51 และมีค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐาน ร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล และตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) นำผลจากการวิเคราะห์มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด 10 ชั่วโมง
2. ผู้วิจัยปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ผู้วิจัยทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

5. ผู้วิจัยทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อและตัวเลือก นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกให้นักเรียนทำ

6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

1. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผลรวมของคะแนนการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตรการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)

2. วิเคราะห์ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนจากแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) นำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ใช้การทดสอบค่าที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test Dependent)

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ได้จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ

แผนการจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	$S.D.$	แปลผล
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านเรื่องสั้น	4.94	0.11	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การอ่านโฆษณา	4.87	0.20	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การอ่านบทความ	4.88	0.18	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การอ่านวรรณคดีในบทเรียน	4.74	0.25	มากที่สุด
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การอ่านวรรณกรรมพื้นบ้าน	4.92	0.13	มากที่สุด
ผลรวมการประเมินความเหมาะสม	4.87	0.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87, S.D. = 0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายแผนพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 1 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.94, S.D. = 0.11$) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 2 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92, S.D. = 0.13$) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 3 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88, S.D. = 0.18$) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเฉลี่ย

ความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 4 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87, S.D. = 0.20$) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเป็นลำดับที่ 5 และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74, S.D. = 0.25$)

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีค่าเท่ากับ 0.5466 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยใช้เกณฑ์ที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าหลังจากนักเรียนเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ นักเรียนมีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้น 0.5466 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.66

ตารางที่ 2 ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) ของแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

	ดัชนีประสิทธิผล (E.I.)	ร้อยละของดัชนีประสิทธิผล
ผลการวิเคราะห์	0.5466	54.66

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	39	20	8.05	2.53	12.78*	.000
หลังเรียน	39	20	11.82	2.35		

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 8.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 2.53 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 11.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 2.35 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนการอ่านแบบเน้นโน้ตค้นเป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีผลรวมการประเมินที่เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้กำหนดองค์ประกอบอย่างครอบคลุม น่าสนใจ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ทั้งนี้แผนการจัดการเรียนรู้อย่างสามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนผ่านกระบวนการจัด

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นโน้ตค้นเป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก

รายการ	$\bar{X}$	$S.D.$	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.21	0.87	มาก
2. ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน	4.09	0.97	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.14	0.84	มาก
รวมเฉลี่ย	4.15	0.88	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นโน้ตค้นเป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.15$, $S.D. = 0.88$) เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$, $S.D. = 0.87$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.14$, $S.D. = 0.84$) และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ($\bar{X} = 4.09$, $S.D. = 0.97$) ตามลำดับ

การเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นโน้ตค้นเป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อาจเนื่องมาจากการสอนการอ่านแบบเน้นโน้ตค้นเป็นการสอนที่เน้นเนื้อหา เน้นสาระจากสิ่งที่อ่าน โดยผู้สอนสำรวจความสนใจ และเรื่องที่ผู้เรียนเคยอ่านหรือรู้มาก่อนแล้วนำมาจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน เพราะเชื่อว่าการใช้บทอ่านที่ผู้เรียนสนใจ หรือมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจบทอ่านได้เร็วขึ้น พร้อมทั้งใช้กลวิธี

ในการสอนที่หลากหลาย เช่น การสาธิต การอธิบาย ทั้งนี้นอกจากจะเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านให้ผู้เรียน ผู้สอนต้องสอนกลวิธีในการรับรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อสร้างความรู้ในขณะอ่าน ดังที่ (Guthrie et al., 2004) กล่าวว่า การสอนการอ่านแบบมนทัศน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทำงานแบบร่วมมือ และความสามารถในการเรียนรู้ กระบวนการสอนอ่านแบบเน้นมนทัศน์ ประกอบด้วย 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 สังเกตและสำรวจตนเอง ขั้นที่ 2 ค้นคว้า ขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจ และวิเคราะห์เนื้อหา และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับ (Phuakpong & Chattiwat, 2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมนทัศน์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและการใช้กลยุทธ์การอ่าน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า รูปแบบการเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.72/80.97 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 แสดงว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานการอ่านแบบเน้นมนทัศน์มีประสิทธิภาพ เหมาะแก่การนำไปใช้ในการเรียนการสอนและพบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ มีกระบวนการสร้างที่ได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาผนวกไว้ด้วย ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม การอ่านเชิงวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ (Sribudda et al., 2021) ได้ศึกษาผลการใช้ ผังกราฟิกที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขอนแก่น พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ผังกราฟิกมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ ผังกราฟิกเหมาะแก่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ในการพัฒนาแผน การจัดการเรียนรู้ การอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงใช้ การสอนการอ่านแบบเน้นมนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกนำมาเป็นวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้

แม้ผลการวิจัยจะพบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่า ก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่ค่าดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ ยังต่ำกว่าร้อยละ 70 อาจเนื่องมาจากการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำเป็นต้องใช้เวลาฝึกฝนให้ชำนาญ อย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการอ่านขั้นสูง ดังที่ (Susacrat, 2010) กล่าวว่า กระบวนการอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่าน ระดับสูง ต้องกำหนดสิ่งที่จะวิเคราะห์ กำหนด ขอบเขต และนิยามของสิ่งที่จะอ่านให้ชัดเจน กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ว่าต้องการ วิเคราะห์เพื่ออะไร เช่น เพื่อจัดอันดับ เพื่อหา เอกลักษณ์ เพื่อหาข้อสรุป เพื่อหาสาเหตุ เพื่อหา แนวทางแก้ไขพิจารณาข้อมูลความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ว่าจะใช้ หลักใดเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และจะใช้ หลักความรู้ขั้นวิเคราะห์อย่างไร สรุปและรายงานผล การวิเคราะห์ได้เป็นระบบระเบียบชัดเจน ดังนั้น การอ่านเชิงวิเคราะห์จึงต้องใช้เวลาอ่านมาก ยิ่งมี เวลาอ่านมากยิ่งมีโอกาสวิเคราะห์ได้ดีมากขึ้น ดังนั้นในขั้นที่ 3 ทำความเข้าใจและวิเคราะห์ เนื้อหาจึงเป็นขั้นสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะการอ่าน

เชิงวิเคราะห์ เนื่องจากการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ผังกราฟิกมาช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ในขั้นนี้จึงเป็นขั้นที่ใช้เวลาค่อนข้างมาก และจำเป็นต้องฝึกฝนเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

2. ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้โดยทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่มีค่าเฉลี่ยหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ วิเคราะห์เรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ สอดคล้องกับ (Satha, 2021) ได้ศึกษาผลการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์ร่วมกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีผลต่อการพัฒนาเมตาคอกนิชันและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อผนวกกับการใช้ผังกราฟิกยิ่งส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังที่ (Dachakupt, 2001) กล่าวว่า ผังกราฟิกเป็นแบบ

ของการสื่อสารเพื่อให้นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบมีความเข้าใจง่าย กระชับ กระชับ ชัดเจน ผังภูมิกราฟิกได้มาจากการนำข้อมูลดิบหรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาจัดทำข้อมูลต้องใช้ทักษะ การคิด เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การแยกแยะ การจัดประเภท ลำดับ การใช้ตัวเลข เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย การสรุป เป็นต้น จากนั้นนำข้อมูลที่จัดทำแล้วมาสร้างเป็นผังกราฟิกตามวัตถุประสงค์ที่ผู้นำเสนอต้องการ สอดคล้องกับ (Chayatawat, 2020) ศึกษาการพัฒนาทักษะ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนราชินีบูรณะ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับผังกราฟิกสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$) เท่ากับ 0.88 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สาเหตุเป็นเพราะวิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ เพราะเมื่อนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก อ่านอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์

อย่างมีลำดับขั้นตอน ครอบคลุม กระตุ้นให้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น รวมทั้งรูปแบบกิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการทำงานกลุ่มร่วมกับสมาชิก ร่วมกันระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มออกมาให้สำเร็จ โดยครูคอยให้คำแนะนำแก่นักเรียนเสมอ ครูสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถเรียนรู้ตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจด้านการจัด การเรียนรู้สูงกว่าด้านอื่น ทั้งยังแสดงให้เห็นว่านักเรียนพึงพอใจกับวิธีการสอน การอ่านแบบเน้น มโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก ดังที่ (Prommanee et al., 2020) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็นพลังภายในผลักดันให้เกิดความรู้สึกรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ และความคาดหวังที่เกิดจากการประมาณค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการทางจิตวิทยา การประเมินความพึงพอใจเป็นการประเมินค่าความรู้สึกไปในทางที่พอใจและไม่พอใจในเชิงปริมาณ (Magnitude)

จากการอภิปรายผลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมกันและกันทำให้เกิดวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและยังไม่เคยมีผู้นำวิธีการสอนทั้งสองมาผนวกร่วมกันมาก่อน สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของ

ผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจที่ดีแก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหาใช้เวลาค่อนข้างมาก เนื่องจากใช้ผังกราฟิกมาช่วยในการวิเคราะห์บทอ่าน ผู้สอนควรกระชับเวลาการจัดกิจกรรมในชั้นอื่น เพื่อให้เวลาในชั้นทำความเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อหามีมากขึ้น

2. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ผู้สอนควรทบทวนเกี่ยวกับขั้นตอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิก เพื่อไม่ให้นักเรียนสับสนและเป็นการเน้นย้ำให้เข้าใจยิ่งขึ้น

3. เนื่องจากทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นทักษะการอ่านขั้นสูง การนำผลการวิจัยไปใช้ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และให้มีความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้ผังกราฟิกไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านระดับอื่น เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษากิจกรรมจัดการเรียนรู้อยู่โดยใช้วิธีการสอนการอ่านแบบเน้นมโนทัศน์เป็นฐานร่วมกับการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- Chatputtichai, M. (2016). **Effects of using SQ4R method with graphic organizers on English reading achievement of Mattayomsuksa two students of Srakathiem Wittayakom School, Nakhon Pathom.** (Masters dissertation). Silapakorn University, Nakhon Pathom. (In Thai)
- Chayatawat, N. (2020). **The development of analytical reading skills using SQ4R teaching methods with graphic organizer for Mathayomsuksa 2 students.** (Masters dissertation). Silapakorn University, Nakhon Pathom. (In Thai)
- Dachakupt, P. (2001). **Student-centered Instructions: Concepts and Teaching Techniques 1.** Phetchabun: Institute of Academic Development (IAD). (In Thai)
- Guthrie, J. T., Wigfield, A. & Perencevich, K. C. (2004). **Motivating Reading Comprehension Concept-Oriented Reading Instruction.** New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Jaisomwang, E. & Iamjinda, M. (2023). A study of critical reading achievement for Mathayomsuksa 5 students using Concept-oriented Reading Instruction and SQP2RS strategy. **Education Journal Faculty of Education Nakhon Sawan Rajabha University**, 6(1), 166-177. (In Thai)
- National Institute of Educational Testing Service (Public organization). (2022). **O-NET Test Blueprint for Matthayomsuksa 6 Thai Subject, Academic Year 2565.** Retrieved from https://www.niets.or.th/uploads/editor/files/O-NET/61_65_Thai_P6_web.pdf [2023, 25 Jan.] (In Thai)
- Nunark, T. (2007). **Effects of Thai language instruction using the six thinking hats technique on analytical thinking and analytical reading abilities of seventh grade students.** (Masters dissertation). Chulalongkorn University, Bangkok. (In Thai)
- Phuakpong, S. & Chattiwat, W. (2018). The Development of Blended Learning and Concept-Oriented Reading Instructional Model to Enhance Reading Ability and Strategy Use for Undergraduate Students. **Silapakorn Education Research Journal**, 10(2), 166-179. (In Thai)
- Prommanee, P., Pitayavatanachai, Y. & Tappa J. (2020). Concepts of Satisfaction and Construction of Job Satisfaction Questionnaire. **Association of Private Higher Education Institutions of Thailand Journal (APHEIT)**, 26(1), 59-66. (In Thai)

- Satha, P. (2021). **The developmental result of meta cognition and critical reading competency of students in Mathayomsuksa 3 contributed the Concept Oriented Reading Instruction (CORI) techniques learning management and constructivism.** (Masters dissertation). Srinakharinwirot University, Bangkok. (In Thai)
- Susaorat, P. (2010). **Thinking development.** Bangkok: Printing House Limited Partnership 9119 Technique Printing. (In Thai)
- Sribudda, W. (2018). **The effects of using graphic mapping on analytical thinking ability and attitude towards Thai language reading of Mathayomsuksa 3 students in schools under Khon Kaen Provincial Administration Organization.** (Masters dissertation). Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi. (In Thai)
- Sribudda, W., Yahakorn, S. & Lekvilai, S. (2021). The effects of using graphic mapping on analytical thinking ability and attitude towards Thai language reading of Mathayomsuksa 3 students in schools under Khon Kaen Provincial Administration Organization. **Academic Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus, 10(1), 103-112.** (In Thai)
-